

Piotr Szlufik

"Notes..." ks. Teodora Wieczorka SDB (1888-1957). Cz. 1 : autor i tekst

Seminare. Poszukiwania naukowe 36/1, 213-226

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. PIOTR SZLUFIK SDB
Towarzystwo Salezjańskie – Nowicjat, Woźniaków

NOTES... KS. TEODORA WIECZORKA SDB (1888-1957) – (CZ. I). AUTOR I TEKST

1. WSTĘP

Autobiografie duchowe, dzienniki duszy, notatki i pamiętniki duchowe pozostawione przez świętych, błogosławionych oraz kandydatów na ołtarze są cennym świadectwem osobistego doświadczenia duchowego, które stanowi przedmiot zainteresowania mistyki przeżyciowej i studyjnej¹. Poczyniona, choćby pobieżnie, analiza tego typu dzieł – wydanych tylko w języku polskim – pokazuje niemałą liczbę ich autorów oraz bogactwo form².

W to duchowe dziedzictwo wpisują się także przedstawiciele Rodziny Salezjańskiej³. Dowodem ich życia i osobistej relacji z Bogiem są zapiski w postaci dzienników i notesów duchowych. Przykładem mogą być: *Zapiski dotyczące życia wewnętrznego* pozostawione przez bł. ks. Bronisława Markiewicza (1842-1912)⁴, *Diario portugal-*

¹ Por. S. Urbański, *Mistyka w polskiej tradycji*, w: *Mistyka drogą zjednoczenia z Bogiem*, red. M. Szymula, Wydawnictwo Akademii Teologii Katolickiej, Warszawa 1999, s. 44-45.

² Por. Św. Augustyn, *Wyznania*, tłum. Z. Kubiak, Wydawnictwo Znak, Kraków 1994; Katarzyna ze Sieny, *Dialog*, tłum. L. Staff, red. M. Babraj, Wydawnictwo „W Drodze”, Poznań 1987; I. Loyola, *Dziennik duchowny*, w: tenże, *Pisma wybrane. Komentarze*, t. 1, opr. M. Bednarz, Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy, Kraków 1968, s. 273-389; Teresa od Jezusa, *Życie*, w: *Dzieła*, t. I, tłum. H. P. Kossowski, Wydawnictwo Ojców Karmelitów Bosych, Kraków 1962; M. M. Alacoque, *Pamiętnik duchowy*, tłum. J. Hojnowski, Kraków 2003; Teresa od Dzieciątka Jezus i Świętego Oblicza, *Rękopisy autobiograficzne*, tłum. A. Bartosz, Wydawnictwo Karmelitów Bosych, Kraków 1997; Z. Szczęsny Feliński, *Pamiętniki*, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 2013; Jan XXIII, *Dziennik duszy*, tłum. J. Ledóchowska, Wydawnictwo Znak, Kraków 1965; Jerzy Matulewicz, *Dziennik duchowy*, tłum. K. Oksiutowicz, Wydawnictwo Księży Marianów, Warszawa 1988; Teresa z Los Andes, *Dziennik*, tłum. siostry karmelitanki z Trzyczczyna, Wydawnictwo Karmelitów Bosych, Kraków 2000. Na temat autobiografii także: P. Gołębiowski, *Autobiografia duchowa*, w: *Encyklopedia katolicka*, t. 1, red. F. Gryglewicz i in., Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 1973, kol. 1155-1157; J. Popławski, *Autobiografia duchowa*, w: *Leksykon duchowości katolickiej*, red. M. Chmielewski, Wydawnictwo M, Lublin-Kraków 2002, s. 70.

³ Rodzina Salezjańska jest ruchem, do którego należy 29 grup: zgromadzeń zakonnych, stowarzyszeń i wspólnot. Mają one udział w powołaniu salezjańskim, pracy na rzecz młodzieży, duchowości, metodzie i stylu posłannictwa, żyją ewangelicznie w duchu salezjańskim oraz odznaczają się aktywnym braterstwem. Por. *Karta tożsamości charyzmatycznej Rodziny Salezjańskiej księdza Bosko*, tłum. K. Woźniak, Kraków, [b.r.w.], s. 51-53.

⁴ Por. B. Markiewicz, *Zapiski dotyczące życia wewnętrznego*, opr. K. Górski, M. Głowacki, Na-

skiej Salezjanki Współpracowniczkii – bł. Alexandriny Marii da Costy (1904-1955)⁵ lub też *Notes zastrzeżony* bł. ks. Józefa Kowalskiego (1911-1942) – salezjańskiego męczennika Auschwitz⁶. Autorami tego typu notatek byli także: wychowanek salezjańskiego oratorium w włoskim Rimini – bł. Albert Marvelli (1918-1946)⁷ oraz włoscy salezjanie – ks. Giuseppe Quadrio (1921-1963)⁸ i ks. Spartaco Mannucci (1901-1975)⁹. Grono tych osób powiększa inny salezjanin, polski misjonarz Chin – ks. Teodor Wieczorek (1888-1957). Dokumentem zasługującym na szczególną uwagę w jego spuściznie pisarskiej jest, znajdujący się w zbiorach Archiwum Salezjańskiego Inspektorii Krakowskiej, *Notes do zapisywania: postanowień, pobożnych praktyk, szczególnych modlitełek, uczuć serca, rachunku sumienia it.p.*¹⁰.

Studium rękopisu zakłada wielopłaszczyznową jego analizę. Z tego względu będzie ono miało formę trzyczęściowego artykułu. Niniejszy podejmię na wstępie kwestię prezentacji biogramu Autora z uwzględnieniem: kontekstu rodzinnego, etapów formacji intelektualnej, chrześcijańskiej i salezjańskiej oraz etapów pracy misyjnej. W drugiej kolejności zostaną przedstawione szczegóły dotyczące tekstu. Prowadzona analiza dotyczyć będzie takich zagadnień jak: opis fizyczny rękopisu, stwierdzenie autentyczności, określenie celu i sposobu pisania *Notesu...*, wyodrębnienie struktury dokumentu oraz ustalenie chronologii wpisów, prezentacja losów *Notesu...*, a także istniejących jego wydań i opracowań.

W toku dalszej pracy badawczej, której owoce zostaną zawarte w drugiej części artykułu pt. *Notes... Ks. Teodora Wieczorka SDB (1888-1957) – (cz. II). Treść*, będzie przeprowadzona analiza treści rękopisu zmierzająca do wyodrębnienia obecnych w nim form wyrazu i ich charakterystyki oraz ustalenia cech notatek prowadzonych przez ks. Teodora.

sza Przeszłość. Studia z dziejów Kościoła i kultury katolickiej w Polsce 54(1980), s. 13-149

⁵ Prowadzenie dziennika potwierdzają teksty liturgiczne i biografia błogosławionej. Por. Direzione Generale Opere Don Bosco, *Liturgia delle ore. Calendario e testi liturgici propri della Società di san Francesco di Sales, dell'Institutio delle Figlie di Maria Ausiliatrice, dell'Institutio secolare delle Volontarie di Don Bosco*, Istituto Salesiano Pio XI, Roma 2010, s. 254; G. Amorth, *Ukryta w uśmiechu. Mistyczka i stygmatyczka Alexandrina Da Costa*, tłum. A. Popławska, Wydawnictwo Św. Stanisława BM, Kraków 2013, s. 110.

⁶ *Notes zastrzeżony* jest częścią zbioru dwunastu *Notesików* rękopiśmiennych ks. Józefa Kowalskiego, które są przechowywane w Archiwum Salezjańskim Inspektorii Krakowskiej (dalej: ASIK), t. V, nr 1-12. Por. J. Krawiec, *Cierpieć i być wzgardzonym. Sługa Boży ks. Józef Kowalski – Męczennik Oświęcimia*, Poligrafia Salezjańska, Kraków 1997, s. 161.

⁷ A. Marvelli, *Diario e lettere. La spiritualità di un laico cattolico*, opr. F. Lanfranchi, Edizione San Paolo, Cinisello Balsamo 2005², [wydanie w języku polskim: *Dziennik – Pełny tekst*, w: M. P. Tomaszewski, *Albert Marvelli. Pełnia życia*, Wydawnictwo Święty Wojciech, Poznań 2012, s. 211-248].

⁸ G. Quadrio, *Diario e pensieri. Trasparenza d'azzurro*, opr. R. Branchi, LAS, Roma 2014.

⁹ Jego fragmenty zawiera monografia: F. Gabici, A. Perondi, *Don Spartaco Mannucci. Pastore e Maestro nello spirito di don Bosco*, Filograf Litografia S.r.l., Ravenna 1995, s. 78-88.

¹⁰ ASIK, teczka personalna ks. T. Wieczorka, [dok. bez sygn.]. W dalszej części artykułu – z tej racji, że Teodor Wieczorek podkreślił tę część tytułu podwójną linią oraz z powodów praktycznych – będzie używana nazwa: *Notes...* Por. tamże, s. [II]. Numery w nawiasie kwadratowym nie występują w rękopisie i zostały nadane przez autora niniejszego artykułu w celu łatwiejszego odnajdywania wskazanych fragmentów.

Kontynuowane nad *Notesem...* studium zmierzające do opisu profilu duchowego Teodora Wiczorka oraz określenia znaczenia badanego dokumentu będzie przedmiotem trzeciej części artykułu pt.: *Notes... Ks. Teodora Wiczorka SDB (1888-1957) – (cz. III). Duchowość i znaczenie.*

2. AUTOR NOTESU...

2.1. Dom rodzinny

Teodor Wiczorek urodził się 8 listopada 1888 r. na ziemi gnieźnieńskiej, w Popowie Ignacewie¹¹. Jego rodzicami byli Józef Wiczorek i Marcjanna z domu Rumieniecka¹². Wiczorkowie, jako wielodzietna rodzina – posiadali w sumie dziesięcioro dzieci – byli rodziną dość zamożną. Klimat religijny domu musiał być wzorowy, skoro służbie Bożej poświęcili się, oprócz Teodora, starszy brat Stanisław – salezjanin i siostra Maria, która została nazaretanką¹³.

Wieś Popowo należała do parafii św. Jana Chrzciciela w Kołdrąbii i tam Teodor został ochrzczony 10 listopada 1888 r. oraz przyjął pierwszą komunię świętą w lipcu 1901 r.¹⁴. Pięć lat później, w 1906 r., przyjął sakrament bierzmowania w Rogowie. Dzień ten pozostał na dłużej w pamięci Teodora i przyczynił się do odkrycia powołania kapłańskiego¹⁵.

2.2. Początki edukacji salezjańskiej oraz wstępna formacja zakonna

Młody Teodor poznał salezjanów prawdopodobnie dzięki czasopismu *Wiadomości Salezjańskie*¹⁶. Z jego lektury dowiedział się o istnieniu w Daszawie (Galicja)

¹¹ W *Notesie...* Teodor Wiczorek jako miejsce urodzenia podał nazwę leżącej niedaleko Popowa Ignacewa wsi Popowo Tomkowe. Por. tamże, s. [119]. Należy jednak zauważyć, że także w dokumentach zgromadzenia widnieje nazwa Popowo Ignacewo. Por. Centralne Archiwum Salezjańskie [Archivio Salesiano Centrale, dalej: ASC], t. Teczka personalna T. Wiczorka, sygn. C 48711682, *Capitulum superiori*; [Karta personalna].

¹² W niektórych dokumentach zakonnych można napotkać wersję: Marianna Kamieniecka lub Marcianna Romieniecka. Por. ASC, t. Teczka personalna T. Wiczorka, sygn. C 48711682, *Capitulum superiori*; [Karta personalna].

¹³ Por. S. Szmidt, *Ks. Teodor Wiczorek SDB (1888-1957). Dole i niedole Mandaryna Wai-Tsiu-Lek*, w: tenże, *Okruchy życia. Sylwetki kilku polskich misjonarzy salezjańskich*, Wydawnictwo Piktor, Łódź 2012, s. 7-8; Archiwum Domu Salezjańskiego w Woźniakowie, *Kronika Nowicjatu Salezjańskiego w Kleczy Dolnej koło Wadowic od 24 lipca 1919 r.*, rps, dok. b.p., wpisy pod datą 29 sierpnia 1920 i 3 września 1922; *Nekrolog salezjanów polskich 1898-1976*, Kraków-Łódź, mps, s. 289.

¹⁴ Por. S. Szmidt, *Ks. Teodor Wiczorek SDB (1888-1957). Dole i niedole Mandaryna Wai-Tsiu-Lek*, s. 7-8; T. Wiczorek, *Notes...*, s. [119].

¹⁵ Por. S. Szmidt, *Ks. Teodor Wiczorek SDB (1888-1957). Dole i niedole Mandaryna Wai-Tsiu-Lek*, s. 8-9; T. Wiczorek, *Notes...*, s. [60], [119].

¹⁶ Por. S. Szmidt, *Salezjanie polscy na misjach w Chinach i na Filipinach. Ks. Teodor Wiczorek (1887-1957)*, w: tenże, *Salezjanie polscy na misjach w Chinach i na Filipinach. Prehistoria, Seminare. Poszukiwania naukowo-pastoralne 13(1997)*, s. 307. W innym opracowaniu ks. Szmidt podaje, że

dzieła dla „Synów Maryi”, czyli tzw. spóźnionych powołań. Z początkiem września roku 1907¹⁷ rozpoczął tam naukę, którą kontynuował przez dwa lata. W 1909 r. został przeniesiony do Radnej (Słowenia) i tam podjął naukę w przygotowującym chłopców do nowicjatu aspirantacie. Ten etap edukacji Teodora trwał od 1909 do 1912 r.¹⁸ Po zakończeniu nauki podjął decyzję o wstąpieniu do Towarzystwa Salezjańskiego. Pozostając w Radnej, gdzie od 1907 r. formowali się kandydaci z terenów Polski będącej pod zaborami¹⁹, Teodor – pod okiem magistra nowicjatu ks. Antoniego Symiora²⁰ – odbył roczny nowicjat. Kanoniczną próbę zakończył złożeniem pierwszej profesji 15 sierpnia 1913 r., którą poprzedziło przyjęcie stroju zakonnego 6 października 1912 r.²¹ Wydarzeniem niespodziewanym dla kl. Teodora była, prawie jednoczesna, śmierć rodziców: najpierw ojca, a potem matki²².

Po nowicjacie kl. Wieczorek pozostał w Radnej w celu kontynuowania nauki. Po roku, z powodu wybuchu pierwszej wojny światowej, musiał ją przerwać i został powołany do wojska. Jadąc na front, zagubił się jednak i nie mogąc odnaleźć swojego oddziału, powrócił do rodzinnego domu, gdzie przebywał przez okres dwóch lat. Dnia 27 kwietnia 1916 r. znalazł się w salezjańskim dziele w Oświęcimiu²³, by od nowego roku szkolnego – 1916/17 – kontynuować naukę filozofii i pełnić funkcję asystenta rzemieślników: krawców i szewców²⁴. W sierpniu tego roku Teodor ponowił także profesję zakonną na kolejne trzylecie²⁵. Rok później został przeniesiony do Daszawy, gdzie pełnił funkcję asystenta osieroconych chłopców²⁶. Pod koniec roku 1917 został powtórnie wcielony do wojska. Po zakończeniu działań wojennych i służby wojskowej Teodor mógł kontynuować przerwana formację salezjańską. W celu odbycia studiów teologicznych przełożeni wysłali kl. Wieczorka do Italii. Tam, w studentacie teologicznym w Foglizzo, przyszły misjonarz przygotowywał się do święceń kapłańskich. Poprzedziły je złożone tam 27 czerwca 1920 r.

Teodor przeczytał o salezjanach w *Przewodniku Katolickim*. Por. S. Szmidt, *Ks. Teodor Wieczorek SDB (1888-1957). Dole i niedole Mandaryna Wai-Tsiu-Lek*, s. 9.

¹⁷ Por. ASC, t. Teczka personalna T. Wieczorka, sygn. C 48711682, *Capitulum superiori*.

¹⁸ Por. ASC, t. Teczka personalna T. Wieczorka, sygn. C 48711682, [Karta personalna].

¹⁹ Por. J. Krawiec, *Powstanie Towarzystwa św. Franciszka Salezego oraz jego organizacja i działalność na ziemiach polskich*, Poligrafia Inspektoratu Towarzystwa Salezjańskiego, Kraków 2004, s. 119.

²⁰ Por. A. Świda, *Najwybitniejsi członkowie Towarzystwa Salezjańskiego*, Kopiec 1964, mps, s. 154; tenże, *Synowie chwalą ojca. Inspektorzy polskich prowincji salezjańskich*, cz. 1, Salezjański Ośrodek Misyjny, Warszawa 1989, s. 39; J. Krawiec, *Powstanie Towarzystwa św. Franciszka Salezego oraz jego organizacja i działalność na ziemiach polskich*, s. 121.

²¹ Por. ASC, t. Teczka personalna T. Wieczorka, sygn. C 48711682, *Capitulum superiori*.

²² Ojciec zmarł 25 sierpnia 1913 r., a matka 24 września tego samego roku. Por. T. Wieczorek, *Notes...*, s. 91, [119]; S. Szmidt, *Ks. Teodor Wieczorek SDB (1888-1957). Dole i niedole Mandaryna Wai-Tsiu-Lek*, s. 13.

²³ Por. *Zakład im. Księdza Bosko w Oświęcimiu 1914-1917. Kronika tom 2*, opr. W. W. Żurek, Lublin 2014, s. 156.

²⁴ Por. tamże, s. 162; ASC, t. Teczka personalna T. Wieczorka, sygn. C 48711682, [Karta personalna].

²⁵ Por. ASC, t. Teczka personalna T. Wieczorka, sygn. C 48711682, *Rinnovazione dei voti trienniali*, Oświęcim, 19.08.1916.

²⁶ Por. ASC, t. Teczka personalna T. Wieczorka, sygn. C 48711682, [Karta personalna].

śluby wieczyste²⁷ oraz otrzymanie tonsury 2 kwietnia 1921 r., a także – następnego dnia – dwóch święceń niższych: ostiariatu i lektoratu²⁸.

2.3. Wyjazd do Chin i dalsza formacja salezjańska

W 1921 r. studentów teologii w Foglizzo odwiedził salezjański misjonarz – ks. Vincenzo Bernardini, szukając chętnych do pracy w Chinach. W pierwszej grupie salezjanów, którzy wyrazili swoją chęć wyjazdu na misje, był kl. Teodor. W ten sposób Teodor znalazł się wśród członków pięćdziesiątej trzeciej salezjańskiej wyprawy misyjnej²⁹. Po przybyciu do Makau Teodor pracował jako asystent w sierocińcu, kontynuując także studia teologiczne. Rok 1923 wycisnął szczególnie piętno na Teodorze. Był to bowiem rok przyjęcia kolejnych święceń – egzorcystatu, akolitatu i subdiakonatu – 15 kwietnia, następnie diakonatu – 10 maja i wreszcie prezbiteratu 26 maja 1923 r. Udzielił mu ich biskup Makau – José da Costa Nunes³⁰.

2.4. Praca misyjna w latach 1923-1952

Po święceniach kapłańskich ks. Wieczorek rozpoczął pracę duszpasterską w Shekki, a potem kontynuował ją w Siu Lam w okręgu Hong Shan³¹. Swoją posługę kapłańską pełnił tam przez pięć lat, zabiegając jednocześnie o budowę szkół i kościołów. Od 1928 r. zostało mu powierzono zadanie ekonoma inspektorialnego. W tym samym roku udał się po raz pierwszy z wizytą do Polski, gdzie – z dużym powodzeniem – organizował akcję propagandową na rzecz misji i liczne kwesty. Do Chin powrócił, przez Italię i USA, w następnym roku. Oprócz pracy administracyjnej ks. Teodor zajmował się także duszpasterstwem. W 1930 zorganizował seminarium salezjańskie w Hong Kongu, którego pierwszym rektorem był salezjanin, rodak ks. Wieczorka – ks. Jan Siara³².

²⁷ Por. tamże, *Emissione della professione religiosa perpetua*, Foglizzo 27.06.1920; T. Wieczorek, *Notes...*, s. [106], [119]; R. Haselsteiner, *Sac. Teodoro Wieczorek*, [List pośmiertny], Aberdeen (Hong Kong), 30.03.1957, s. 1-2. Por. także: *Nekrolog salezjanów polskich 1891-1976*, s. 96; A. Świda, *Bohaterzy powołania misyjnego*, w: *Idąc tedy nauczajcie... 100 lat misji salezjańskich*, red. S. Prus, Wydawnictwo Towarzystwa Salezjańskiego, Kraków-Lódź 1976, s. 157; S. Szmidt, *Ks. Teodor Wieczorek SDB (1888-1957). Dole i niedole Mandaryna Wai-Tsiu-Lek*, s. 13-14; tenże, *Salezianie polscy na misjach w Chinach i na Filipinach. Ks. Teodor Wieczorek (1887-1957)*, s. 307-308.

²⁸ Por. ASC, t. Teczka personalna T. Wieczorka, sygn. C 48711682, *Sacra ordinatione* [Świadectwo święceń niższych], Foglizzo, 04. 04.1921.

²⁹ Por. *Profili dei missionari Salesiani e Figlie di Maria Ausiliatrice*, opr. E. Valentini, Libreria Ateneo Salesiano, Roma 1975, s. 463-466; M. Wirth, *Ksiądz Bosko i Rodzina Salezjańska dzieje i nowe wyzwania (1815-2000)*, tłum. T. Jania, Poligrafia Salezjańska – Wydawnictwo Salezjańskie, Kraków 2009, s. 458.

³⁰ Por. T. Wieczorek, *Notes...*, s. [108], [119]; ASC, t. Teczka personalna T. Wieczorka, sygn. C 48711682, *Sacra ordinatione* [Świadectwo święceń niższych], 10.11.1923; *Sacra ordinatione* [Świadectwo święceń subdiakonatu], 10.11.1923; *Sacra ordinatione* [Świadectwo święceń diakonatu], 10.11.1923; *Sacra ordinatione* [Świadectwo święceń prezbiteratu].

³¹ Por. A. Świda, *Bohaterzy powołania misyjnego*, s. 157.

³² Por. S. Szmidt, *Salezianie polscy na misjach w Chinach i na Filipinach. Ks. Teodor Wieczorek*

Od roku 1932 ks. Teodor przeniósł się do Hong Kongu, gdzie został mianowany proboszczem parafii św. Antoniego. W tym okresie – wskutek wypadku rowerowego – dały o sobie znać początki choroby Parkinsona. W 1934 r. ks. Wieczorek został mianowany dyrektorem dzieła pw. św. Alojzego w Hong Kongu. Urząd ten sprawował od zaprzysiężenia dnia 15 kwietnia 1935 r. przez trzy lata³³. Dla podreperowania zdrowia i zebrania funduszy na cele misji, udał się w kolejne podróże zagraniczne: najpierw do Polski – w 1936 r., a potem – w 1951 r. – do USA. W latach 1937-1939 ks. Wieczorek pełnił posługę spowiednika w studentacie w Shankiwan, a w latach 1939-1952 był proboszczem parafii św. Antoniego w Hong Kongu³⁴.

2.5. Ostatnie lata życia

Oslabienie fizyczne wywołane intensywną pracą oraz postępująca choroba Parkinsona coraz bardziej uniemożliwiała pełnienie czynnej posługi salezjańsko-kapłańskiej. Z tego powodu, w styczniu 1952 r., ks. Teodor został zwolniony z obowiązków ekonomy inspektorialnego oraz proboszcza parafii św. Antoniego. Przełożeni przeznaczyli ks. Wieczorka na spowiednika w „Aberdeen Technical School” w Hong Kongu. Ks. Teodor zakończył swoje życie po długiej i bolesnej agonii, zaopatrzony sakramentami świętymi, 25 marca 1957 r., w wieku 69 lat, 34 kapłaństwa i 44 profesji. Został pochowany na cmentarzu parafii św. Antoniego w Hong Kongu. Uroczystości pogrzebowe zgromadziły wielu salezjanów, kler diecezjalny, zakonników, parafian, byłych wychowanków i ludzi, którzy znali pełnego dobroci oraz gorliwości zmarłego misjonarza³⁵.

3. TEKST

3.1. Opis fizyczny *Notesu*...

Analizowany obiekt nie posiada informacji umożliwiających ustalenie miejsca i czasu jego wykonania. Zapewne mógł powstać przed lub też w roku 1912. *Notes*... ma formę podłużną o długości 16,2 cm, szerokości 10,1 cm i grubości 0,8 cm. Jest obłożony w sztywną okładkę pokrytą w całości czerwonym płótnem z fakturą. W lewym górnym rogu okładki znajduje się stylizowany napis: *Notes*. Inskrypcję wykonano techniką tłoczenia, nadając literom kolor złoty. *Notes* składa się z trzech arkuszy złożonych grzbietem na pół, spiętych w dolnej i górnej części metalowymi zszywkami. Tak

(1887-1957), s. 309-310.

³³ Por. ASC, t. Teczka personalna T. Wieczorka, sygn. C 48711682, *Electio vel confirmatio directoris*, Torino, 10.10.1934; *Professio catholicae fidei*, Hong Kong 15.04.1935; R. Haselsteiner, *Sac. Teodoro Wieczorek*, [List pośmiertny], s. 2.

³⁴ Por. tamże, R. Haselsteiner, *Sac. Teodoro Wieczorek*, [List pośmiertny], s. 2; S. Szmidi, *Ks. Teodor Wieczorek SDB (1888-1957). Dole i niedole Mandaryna Wai-Tsiu-Lek*, s. 26-31.

³⁵ Por. ASC, t. Teczka personalna T. Wieczorka, sygn. C 48711682, R. Haselsteiner, *Sac. Teodoro Wieczorek*, [List pośmiertny], s. 2-4; A. Świda, *Bohaterzy powołania misyjnego*, s. 161; S. Szmidi, *Salezjanie polscy na misjach w Chinach i na Filipinach. Ks. Teodor Wieczorek (1887-1957)*, s. 311.

powstałe części notesu zostały połączone w całość poprzez sklejenie sąsiadujących ze sobą stron poszczególnych arkuszy. Obiekt liczy 126 stron, które złączone są z okładką ozdobnymi, wielokolorowymi wyklejkami. Do wykonania notesu wykorzystano papier w kratkę (wymiar kratki 0,45 x 0,45 cm), który umożliwia prowadzenie notatek średnio na 34 wierszach każdej strony. Papier jest naturalnie poźółkły.

Stan zachowania *Notesu...* nie utrudnia jego odczytywania i analizy. Tylko w paru miejscach pojedyncze słowa są lekko rozmyte lub niewyraźne³⁶. Jednak upływ czasu, a być może także niewłaściwe warunki przechowywania, doprowadziły do uszkodzeń mechanicznych analizowanego obiektu – kilkanaście stron jest bowiem oderwanych od całości³⁷. Dostrzec można także uszkodzenia o charakterze biologicznym – na okładce i poszczególnych stronach widoczne są, wydrążone przez insekty, otwory o średnicy ok. 1 mm.

3.2. Autorstwo, cel i sposób pisania *Notesu...*

Autentyczność *Notesu...* i autorstwo nie budzą zastrzeżeń. Potwierdza je wyraźny podpis na drugiej stronie tytułowej, umieszczony w prawym dolnym rogu kartki: „nowicjusz Teodor Wieczorek”³⁸. Analiza wzrokowa podpisu i charakteru pisma oraz porównanie ich z innymi dokumentami sygnowanymi przez ks. Wieczorka³⁹, bezsprzecznie wskazują na jego osobę jako Autora zapiszków.

W tekście rękopisu brak jest jasnego wyjaśnienia powodu, dla którego kartki *Notesu...* zaczęły się zapełniać treścią. Można jedynie stwierdzić – zgodnie z tym, co zapisał jego Autor – że była to „Pamiętka z nowicjatu 1912-13 r.”⁴⁰. Analiza pełnego tytułu umieszczonego na sąsiedniej stronie: *Notes do zapisywania: postanowień, pobożnych praktyk, szczególnych modlitewek, uczuć serca, rachunku sumienia it.p.*⁴¹ wskazuje na to, że miał on także wspomagać samoobserwację pracy nad sobą, poprzez przypominanie Autorowi podjętych postanowień⁴². *Notes...* mógł służyć również za podręczny zbiór modlitw do prywatnego odmawiania. Należy przypuszczać, że w początkowej fazie formacji w nowicjacie ułatwiał codzienne funkcjonowanie, na co wskazuje *Rozkład godzin w moim nowicjacie*⁴³. Być może, że z tym niewielkim notatnikiem Teodor Wieczorek nie rozstawał się w ciągu dnia.

Nowicjusz Teodor prowadził notatki na użytek prywatny. Należy wykluczyć, aby *Notes...* powstał dla ludzkiej satysfakcji czy chwały, skoro pod adresem ewentualnych ciekawskich Autor pozostawił stanowczy wpis: „Zastrzeżony!”⁴⁴. Znajdu-

³⁶ Por. T. Wieczorek, *Notes...*, s. [41], 65, [76], 77, [106], 109.

³⁷ Por. tamże, s. 11-18, 53-64, 101-104.

³⁸ Tamże, s. [II].

³⁹ Por. ASC, t. Teczka personalna T. Wieczorka, sygn. C 48711682, *Emissione della professione religiosa perpetua*, Foglizzo, 27.06.1920; *Electio vel confirmatio directoris*, Hong-Kong, 15.04.1935.

⁴⁰ T. Wieczorek, *Notes...*, s. [I].

⁴¹ Tamże, s. [II].

⁴² Por. tamże, s. [82].

⁴³ Por. tamże, s. [120-121]. W rękopisie jest „Rozkład godzin w moim nowicjacie”.

⁴⁴ Tamże. s. [II].

jące się jednak informacje autobiograficzne mogą wskazywać na to, że intencją ks. Wieczorka – być może w późniejszym okresie jego życia – było także pozostawienie krótkiego *curriculum vitae*, które w przyszłości mogło by stanowić dodatkowe źródło informacji o nim.

Wpisy w *Notesie...* dokonane są pismem ręcznym, które znamionuje staranność, zdecydowanie i dynamiczność. W rękopisie obecne są różne elementy graficzne upiększające niektóre strony: stylowe podkreślenia⁴⁵, ozdobne linie kończące wpisy⁴⁶, mały znak krzyża⁴⁷, oddzielające partie tekstu asteryski⁴⁸ oraz wykaligrafowane litery używanych skrótów, usytuowanych na początku – „J.M.J.”⁴⁹, „N.P. A.D.G.M.”⁵⁰, „V.C.J.”⁵¹ lub na końcu zapisów – „V.J.M.J. E S.S.C.E.”⁵², „A.M.D.G.”⁵³, „O.A.M.D.G.”⁵⁴, „O.A.M.D.G.-A.D.G.M.”⁵⁵. Na dwóch pierwszych stronach, które rozpoczynają *Notes...*, Autor przykleił dwie ozdoby. Na pierwszej znajduje się wycięty z papieru element koloru czerwonego, którego kształt trudno określić, z odręczną inskrypcją: „Wszystkie 1913”, natomiast na drugiej stronie umieścił znaczek pocztowy z wizerunkiem głowy kobiety otoczonej aureolą⁵⁶.

Sposób rozmieszczenia tekstu w *Notesie...* – spisywanego wiersz po wierszu, czasem z niewielkimi marginesami i bez akapitów – wskazuje na oszczędne wykorzystanie posiadanego podłoża pisarskiego. Zapisy prowadzono piórem, dzięki czemu pismo nie straciło swej czytelności. W większej części jest ono wykonane czarnym atramentem⁵⁷, zaś w mniejszym stopniu atramentem niebieskim⁵⁸.

W rękopisie znajdują się elementy, które wyraźnie wskazują na reлектurę poczynionych wpisów i późniejszą ingerencję Autora. Niektóre fragmenty *Notesu...* noszą bowiem ślady poprawek. Naniesiono je atramentem, ołówkiem lub fioletową kredką. Korekty polegały na: skreśleniu pewnych liter, słów lub partii tekstu⁵⁹ i wprowadzeniu nowej jego wersji⁶⁰, dopisywaniu brakujących liter albo wyrazów⁶¹.

⁴⁵ Por. tamże, s. [60].

⁴⁶ Por. tamże, s. 83, [84].

⁴⁷ Por. tamże, s. [44], [119].

⁴⁸ Por. tamże, s. 12, 20.

⁴⁹ Jezus, Maryja, Józef. Tamże, s. [II], 1, 19, 22, [80], [84], [86], 101, [121].

⁵⁰ Tamże, s. [44].

⁵¹ Vivat Cor Jesu – Niech żyje Serce Jezusa. Tamże, s. 95.

⁵² Możliwa interpretacja: Vivant Jesus, Maria, Joseph et sanctissima corda eorum – Niech żyją Jezus, Maryja, Józef i najświętsze ich serca. Tamże, s. [60].

⁵³ Ad maiorem Dei gloriam – Dla większej chwały Bożej. Tamże, s. 21.

⁵⁴ Omnia ad maiorem Dei gloriam – Wszystko dla większej chwały Bożej. Tamże, s. 18, 49, 85, 101, 105, [120].

⁵⁵ Możliwa interpretacja: Omnia ad maiorem Dei gloriam – Atque Dei Genitricem Mariae – Wszystko dla większej chwały Bożej i Bożej Rodzicielki Maryi. Tamże, s. [90].

⁵⁶ Tamże, s. [I, II].

⁵⁷ Por. tamże, s. [I-III], 1-83, [104]-109, [119], [120]-[121].

⁵⁸ Por. tamże, s. [84]-[104].

⁵⁹ Por. tamże, s. 15, 47, [54], 59, [76]. Niektóre skreślenia zrobiono w trakcie pisania. Por. tamże, s. [78], [106].

⁶⁰ Por. tamże, s. 65, [86]-89, 101, [106].

⁶¹ Por. tamże, s. [I], 4, 6, 7, 14, 15, 34, [41], 43, [46], 61, [66], [68], [70], [76], [80], [82], [102], [106], 109, [120].

W tekście widoczne są także podkreślenia wybranych słów i zdań⁶² oraz zaznaczenia⁶³, które miały zwrócić uwagę Autora na kwestie dla niego ważne.

Należy zauważyć, że tekst rękopisu nosi także znamiona ingerencji osób trzecich. Widać to po sposobie paginacji *Notesu...* Ponieważ strony badanego obiektu nie były ponumerowane, Autor dokonał ręcznej numeracji, ale jedynie w stopniu fragmentarycznym. Uczynił to, używając cyfr arabskich, pisanych fioletową kredką. Pierwsze trzy strony *Notesu...* nie są numerowane. Kolejne zaś, noszą numery od 1 do 40 i są umieszczone pośrodku każdej strony, w górnej jej części. Następną numerowaną przez Teodora Wieczorka strona to strona 43. Dalsza paginacja jest kontynuowana aż do strony 109, ale innym charakterem pisma, wykonanym długopisem z niebieskim atramentem, jedynie na stronach nieparzystych i w innym miejscu, niż czynił to Teodor Wieczorek – w górnym prawym rogu strony⁶⁴.

Notatki, w większości, prowadzone były w języku ojczystym Autora – po polsku, choć w rękopisie pojawiają się także teksty, zdania, pojedyncze słowa, skróty i określenia w języku łacińskim⁶⁵ oraz jeden wpis po włosku⁶⁶. Od strony językowej zapiski odznaczają się łatwością ich lektury. Język i styl nie są wyszukane. Notatki bezpośrednio i prosto opisują odczucia oraz pragnienia Autora. Choć pewne słowa z *Notesu...* wyszły z użycia⁶⁷, zmieniła się także pisownia wielu wyrazów⁶⁸, to jednak treść rękopisu, po ponad stu latach, pozostaje zrozumiała.

Piszący nie zwracał zbytnio uwagi na poprawność tekstu, natomiast bardziej na przydatność treściową, skoro pewne litery są pozbawione znaków diakrytycznych⁶⁹, w niektórych słowach brakuje liter⁷⁰, a w zdaniach znaków interpunkcyjnych⁷¹. Zda-

⁶² Por. tamże, s. [I, II, III], 7, 11, 22, 23, 28, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 40, [42], [54], [70], [80], [84], 91, 93, [94], 95, 99, [102], 105, [106], 107, [108], 109, [120].

⁶³ Por. tamże, s. 13, 14, 38, 53, 59, 79, [82], 95.

⁶⁴ Por. tamże, s. 43-109.

⁶⁵ Por. tamże, s. [I], 23, 25-26, 36, 37, 40, [42], 51, [52], 53, [54], 55, [56], [58], 59, [66], 67, [68], 71, [82], 83, [84], 85, [90], [92], [104], 105, [106], 109.

⁶⁶ Por. tamże, s. [119].

⁶⁷ Np.: *Uważ* (rozważ), *o siewaczu* (siewcy), *jak przepędziłem* (spędziłem/wykorzystałem), *ukontytować* (pow. być ukontentować – zadowalać), *rzeczy zbytłownych* (przesadnie drogich), *każdodziennie* (codziennie), *będę baczył* (uważał), *bez zaspieszenia* (pośpiechu), *nie kłopotce się* (niepokoi się), *zatem bacność* (uwaga). Por. tamże, s. 1, [42], 63, [70], [74], 81, 93, 97, 107. Por. także: S. Reczek, *Podręczny słownik dawnej polszczyzny*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław-Warszawa-Kraków 1968, s. 12, 158, 524, 538, 637.

⁶⁸ Np.: *Mojem* (moim), *studyum* (studium), *rekreacyi* (rekreacji), *punkta* (punkty), *tem więcej* (tym więcej), *Marya* (Maryja), *przy tem* (przy tym), *z synsem* (z sensem), *supy* (zupy), *materyalnej* (materialnej), *o czem* (czym), *podczas wakacyi* (wakacji), *okazyi* (okazji), *całem* (całym), *na rannem* (rannym), *na czem* (na czym), *mej misyi* (misji), *własnem* (własnym), *jednem* (jednym), *w niczem* (niczym). Por. T. Wieczorek, *Notes...*, s. 24, 27, 31, 36, 39, [42], [62], 71, 73, [78], [84], [92], 93, 95, 103, 107, [120].

⁶⁹ Chodzi o kreski i kropki w literach: i, ć, ł, ó, ż, ń. Por. tamże, s. 23, 27, 28, 40, [48], 49, 61, 67, [78], 83, 91, [96].

⁷⁰ Por. tamże, s. 8, 24, 39, 40, 49, [66], 69, 71, 81, [82], 83, [90], 91, 93, [104], [106].

⁷¹ Brak jest przecinków, kropek, znaków pytajnych, cudzysłowu. Por. tamże, s. 1, 2, 13, 14, 16, 18, 27, 28, 30, 34, 35, 37, 38, 40, [41], [42], [46], [48], 49, 59, [60], 61, [64], [70], 71, 75, [76], [78], 79, [80], 81, [82], 83, [84], 85, 91, [92], 93, [94], [96], [100], 101, 103, [104], 105, 107, 109.

rzają się także błędy ortograficzne, które Autor sam poprawiał⁷² lub których nie dostrzegł i pozostawił bez korekty⁷³. W tekście występują błędy: literowe⁷⁴, w zapisie obcojęzycznego nazwiska⁷⁵ i w pisowni słów, a także imion łacińskich⁷⁶. Zarówno wymienione błędy, jak i skrócony zapis niektórych słów⁷⁷, wskazują na to, że część notatek została zrobiona ze słuchu. Poprawki poczynione ręką Teodora Wieczorka można dostrzec również w stosowaniu małych i wielkich liter niektórych wyrazów⁷⁸, w przypadku błędów gramatycznych lub stylistycznych⁷⁹ oraz we wprowadzeniu nowego podziału przy wypunktowaniu postanowień⁸⁰.

3.3. Struktura wewnętrzna *Notesu...* i chronologia wpisów

Analiza rękopisu pozwala ustalić wewnętrzną strukturę *Notesu...* i porządek chronologiczny zapisków. Ich zakres czasowy, etap formacyjny i miejsce powstania oraz lokalizację w *Notesie...*, objętość i formę, ukazuje poniższa tabela:

Tab. 1. Struktura *Notesu...* ks. T. Wieczorka.

Data lub zakres czasowy wpisów	Etap formacji	Miejsce dokonania wpisu	Numer strony notesu...	Liczba stron obejmująca wpisy	Forma wpisów
27 lipca 1912	Nowicjat	Radna [Słowenia]	[I, II, III]	3	Wpisy linearne
[1912]	Nowicjat	Radna [Słowenia]	1-21	21	Wpisy linearne
27 lipca 1912 – 15 sierpnia 1913	Nowicjat	Radna [Słowenia]	22-83	62	Wpisy linearne
6 września 1913	Studentat filozoficzny (I rok)	Radna [Słowenia]	[84]-85	2	Wpisy linearne
13 kwietnia 1913	Nowicjat	Radna [Słowenia]	[86]-[90]	5	Wpisy linearne
3 października [1913] – 4 sierpnia 1914	Studentat filozoficzny (I rok)	Radna [Słowenia]	91-[104]	14	Wpisy linearne
2 lipca – 19 sierpnia 1916	Praca wychowawcza	Oświęcim [Galicja]	[104]-105	2	Wpis linearny
19 – 24 lipca 1919	Po powrocie z wojny	Oświęcim [Galicja]	105-[106]	2	Wpis linearny
27 czerwca 1920 – 18 października 1920	Studentat teologiczny (I i II rok)	Valsalice [Italia] Fogliizzo [Italia]	[106]-107	2	Wpisy linearne

⁷² Por. tamże, s. 4, 22, 29, 34, 44.

⁷³ Por. tamże, s. 34, 36, 37, 38, [48], [54], 59, [78], [92], 93, [100], 109.

⁷⁴ Por. tamże, s. 36, 37, [42], 45, 79, [94].

⁷⁵ Por. tamże, s. 40.

⁷⁶ Por. tamże, s. 51, 81, 85.

⁷⁷ Np.: *Kaz.[anie], P[an] Bóg, z P[anem] Jezusem, młodz. [ieniec], naszego Zgr.[omadzenia], Koś.[cielne], szczegół.[owo], rozmyśl.[ania]*. Por. tamże, s. 36, 37, 38, 40, [41], 43.

⁷⁸ Por. tamże, s. 30.

⁷⁹ Por. tamże, s. 71. Po napisaniu jakiejś partii tekstu lub nawet w trakcie pisania Autor mógł się zorientować, że niektóre części zdania, np. zaimek dzierżawczy, zastosował podwójnie albo słowo lub wyrażenie, które użył, nie w pełni mu odpowiadały. W takich przypadkach były one umieszczane w nawiasie okrągłym. Por. tamże, s. 81, [82], 99.

⁸⁰ Por. tamże, s. [100].

Data lub zakres czasowy wpisów	Etap formacji	Miejsce dokonania wpisu	Numer strony notesu...	Liczba stron obejmująca wpisy	Forma wpisów
8 września 1921 – 16 września 1922	Studentat teologiczny	Shiu Chow [Chiny] Makau	107	1	Wpis linearny
27 maja 1923	Święcenia prezbiteratu i pierwsza Msza św.	Makau [Chiny]	[108]	1	Wpis linearny
22 maja 1927	Formacja ciągła	Siancian [Chiny]	109	1	Wpis linearny
19 – 26 lipca 1927	Formacja ciągła	Makau [Chiny]	109	1	Wpis linearny
-	-	-	[110-118]	9	Strony niezapisane
[Bez daty]	Formacja ciągła	[Chiny]	[119]	1	Wpisy linearne
[1912]	Nowicjat	[Radna - Słowenia]	[120-121]	2	Tabela

Jak widać w powyższych danych, rękopis obejmuje okres piętnastu lat: od 1912 do 1927 r. Prowadzenie Notesu... Teodor Wiczorek rozpoczął „In nomine Domini”⁸¹ w wieku 24 lat. Dzięki daciej (dzień, miesiąc – niekiedy – rok) większości wpisów, można łatwo ustalić etapy i miejsca ich powstawania.

Pierwszego zapisu Teodor dokonał 27 lipca 1912 r.⁸², w dniu w którym rozpoczynały się rekolekcje dla nowicjuszy w Radnej. Prowadzenie notatek było kontynuowane w sposób systematyczny przez okres dwóch lat, aż do wyjazdu kl. Wiczorka z tamtejszej wspólnoty. Także z okresu nowicjatu pochodzi, umieszczony na końcu Notesu... – w układzie tabelarycznym, „Rozkład godzin w moim nowicjacie”⁸³.

W rękopisie widoczne są trzy luki czasowe. Pierwsza obejmuje okres prawie dwóch lat – między sierpniem 1914 r. a lipcem roku 1916. Przerwę tę wyjaśnia sam Teodor, tłumacząc się pobytem w domu rodzinnym i brakiem Notesu...⁸⁴. Po zapiskach z roku 1914 kolejny wpis pochodzi z 1916 r. i jest to jedyny zapis, jaki uczynił młody kleryk w tym roku⁸⁵. Druga przerwa w notatkach, z nieokreślonych przez Autora przyczyn, nastąpiła w lipcu 1916 r. i trwała do lipca 1919 r. Najprawdopodobniej powodem tego była mobilizacja i wcielenie kl. Teodora do wojska pruskiego oraz jego późniejsza tułaczka⁸⁶. Do prowadzenia Notesu... kl. Teodor powrócił w lipcu 1919 r.⁸⁷ – jako student teologii w Foglizzo. W trakcie odbywania studiów, w roku 1921, wyjechał do Chin, o czym daje znać w zapiskach z lat 1921-1927.

Należy zauważyć, że w okresie od 27 maja 1923 r. do 22 maja roku 1927 nastąpiła trzecia przerwa w prowadzeniu Notesu... Ostatni wpis obejmuje dni

⁸¹ Tamże, s. [I].

⁸² Por. tamże, s. [II].

⁸³ Tamże, s. [120]-[121]. W rękopisie jest „Rozkład godzin w moim nowicjacie”.

⁸⁴ Por. tamże, s. [104].

⁸⁵ Por. tamże, s. [104]-105.

⁸⁶ Por. S. Szmidi, Ks. Teodor Wiczorek SDB (1888-1957). *Dole i niedole Mandaryna Wai-Tsiu-Lek*, s. 14-15.

⁸⁷ Por. T. Wiczorek, Notes..., s. 105-[106].

19-26 lipca 1927 r. Pochodzi z Makau, z odbywanych tam rekolekcji i jest to jeden z czterech wpisów, które uczynił Teodor jako salezjanin-kapłan⁸⁸. Osiem kolejnych stron *Notesu...* jest niezapisanych⁸⁹. Ostatni – pod względem chronologicznym – wpis to jednostronicowy spis głównych wydarzeń z życia: „Principali date della mia vita”⁹⁰. Na podstawie analizy wzrokowej intensywności atramentu można przypuszczać, że wpis uczyniono dwuetapowo⁹¹.

Należy zauważyć, że chronologia *Notesu...* jest zaburzona: wpisy z okresu pierwszego roku studiów filozoficznych – od 6 września 1913 r. do 4 sierpnia 1914 r.⁹² – zostały przedzielone zapisem z okresu nowicjatu – z datą 13 kwietnia 1913⁹³. Można przypuszczać, że pierwotnie *Notes...* miał służyć jedynie do wpisów z okresu nowicjatu i obejmował: część tytułową, zapiski z okresu lipiec 1912 – sierpień 1913 r., dwie strony niezapisane, tekst „Ustaw Towarzystwa św. Franciszka Ksawerego” z 13 kwietnia 1913 r. oraz umieszczony na końcu „Rozkład godzin w moim nowicjacie”⁹⁴. Gdy Autor dostrzegł, że *Notes...* ma jeszcze wolne kartki, podjął decyzję o kontynuowaniu zapisów. Stąd też, do tytułu na pierwszej stronie *Notesu...*: „Pamiętka z nowicjatu 1912-1913” dodał najpierw datę „- 20 r. -” oraz dopisek o treści: „i studentatu (f. i t.)”⁹⁵ oraz kolejne lata: „1913-14 r. – 1921 – 23 – 25 – 27”⁹⁶.

3.4. Losy rękopisu

Wędrowka *Notesu...* u boku ks. Wieczorka jest długa. Jednak dzisiejsze istnienie rękopisu zawdzięczać należy tym, którzy go uchronili przed zniszczeniem i z dalekich Chin szczęśliwie przewieźli do Polski. Choć po wielu latach trudno jest ustalić szczegółowe losy *Notesu...*, to nie można nie wspomnieć o innym wielkim misjonarzu Chin i Filipin, który się do tego przyczynił – salezjańskim koadiutorem Pawle Prokopowiczu⁹⁷. To on, razem z ks. Teodorem pracującym już na misjach, na początku września 1937 r. wyruszył w stronę Chin i współpracował z nim przez wiele lat⁹⁸. Po śmierci ks. Teodora Wieczorka w 1957 r. *Notes...*,

⁸⁸ Por. tamże, s. 109.

⁸⁹ Por. tamże, s. [110]-[118].

⁹⁰ Tamże, s. [119].

⁹¹ W górnej części zapis jest wykonany atramentem jaśniejszym, część dolna jest ciemniejsza. Por. tamże.

⁹² Por. tamże, s. [84]-[104].

⁹³ Por. tamże, s. [86]-[90].

⁹⁴ Tamże, s. [120]-[121].

⁹⁵ Tamże, s. [I]. Skrótów oznaczają odpowiednio: f. – studentat filozoficzny, t. – studentat teologiczny.

⁹⁶ Tamże. Przy czym zapis „20 r.” został uczyniony czarnym atramentem, pozostałe dopiski fioletową kredką.

⁹⁷ O koadiutorze P. Prokopowiczu: S. Szmidt, *Okruchy życia. Sylwetki kilku polskich misjonarzy salezjańskich*, s. 45-57.

⁹⁸ Por. tamże, s. 47; ASC, t. Teczka personalna T. Wieczorka, sygn. C 48711682, [List drukowany do dobrodziejów w języku polskim], Hongkong, 25 listopada 1937.

wraz z innymi dokumentami, trafił do koadiutora Prokopowicza, który, wracając na stałe do Polski w 1972 r., przywiózł rękopis ks. Wieczorka⁹⁹. W nieznanymi okolicznościach *Notes...* został następnie przekazany ówczesnemu kierownikowi Archiwum Salezjańskiego Inspektorii Krakowskiej – ks. Zbigniewowi Kuzakowi i tam znajduje się do dziś¹⁰⁰.

3.5. Wydania *Notesu...* i jego opracowania

Notes... Teodora Wieczorka dotychczas nie doczekał się kompletnego i krytycznego wydania. Ukazał się on jedynie we fragmentach w dwóch publikacjach o charakterze popularyzatorskim¹⁰¹, przy czym zawierają one te same fragmenty rękopisu obejmujące tylko niektóre postanowienia Teodora z rekolekcji i ćwiczeń dobrej śmierci. Wspomniane pozycje zawierają także elementy analizy zapisków salezjańskiego misjonarza¹⁰². Porównanie rękopisu i wersji wydanej drukiem pozwala dostrzec poczynione poprawki w zakresie interpunkcji, stylu i błędów w pisowni niektórych słów. Przygotowując rękopis do wydania, ujednotwiono także sposób datacji poszczególnych wpisów, rozwinięto niektóre słowa pisane skrótem oraz zrezygnowano z zastosowania podkreśleń, poczynionych przez Teodora Wieczorka¹⁰³. Za niezrozumiałą należy uznać zmianę tytułu, którą wprowadzono przy okazji publikacji zapisków. Wersję oryginalną: *Notes...* zastąpiono tytułem: *Dziennik duchowy*¹⁰⁴. Takie posunięcie wydaje się nieco zniekształcać pierwotną intencję Autora, któremu *Notes...* służył do *zapisywania: postanowień, pobożnych praktyk, szczególnych modlitełek, uczuć serca, rachunku sumienia it.p.*, nie zaś do ujawniania, w rozbudowanych opisach, stanów własnej duszy. Z tej racji rękopis Teodora Wieczorka jest bardziej notatnikiem duchowym, niż – znanym w mistyce studyjnej – dziennikiem duszy¹⁰⁵.

⁹⁹ Por. List ks. S. Szmida do autora artykułu z 19 lipca 2014 r. (W posiadaniu autora); S. Szmidt, *Bibliografia pism ks. Teodora Wieczorka (1888-1957) misjonarza w Chinach (w latach 1921-1957)*, Seminare. Poszukiwania naukowo-pastoralne 17(2001), s. 477.

¹⁰⁰ Rozmowa autora artykułu z dyrektorem ASIK, ks. A. Świeżym, Kraków 2 lipca 2014. Ks. Kuzak był kierownikiem Archiwum w Krakowie od 1970 r. Por. J. Ptaszkowski, *Rzecz o dobrej sławie Oświęcimia. Karty z historii zakładu księdza Bosko*, Poligrafia Salezjańska, Kraków 1998, s. 46. Na temat ks. Kuzaka: J. Krawiec, *Jak Dante za życia przeszedłem przez piekło. Ks. Zygmunt Kuzak SDB – kapłan niezłomny. Opracowanie biograficzne*, Poligrafia Inspektoratu Towarzystwa Salezjańskiego, Kraków 2007.

¹⁰¹ Por. S. Szmidt, *Ksiądz Teodor Wieczorek-Waitsiu-Lek (1888-1957)*, w: *Chrześcijanizm*, t. VII, red. B. Bejze, Akademia Teologii Katolickiej, Warszawa 1982, s. 414-420; tenże, *Dole i niedole mandaryna Wai-Tsiu-Lek*, Akademia Teologii Katolickiej, Warszawa 1983, s. 54-66.

¹⁰² Por. także: S. Szmidt, *Ks. Teodor Wieczorek SDB (1888-1957). Dole i niedole Mandaryna Wai-Tsiu-Lek*, s. 7-33.

¹⁰³ Por. np. *Postanowienia w czasie rekolekcji przy końcu nowicjatu*, w: T. Wieczorek, *Notes...*, s. [80]-83 oraz S. Szmidt, *Dole i niedole mandaryna Wai-Tsiu-Lek*, s. 59-62.

¹⁰⁴ Tamże, s. 54.

¹⁰⁵ *Dziennik duchowy* jest rodzajem autobiografii duchowej, dokumentem poufnym, w którym autor dokonuje analizy stanów duszy. Por. P. Gołębiowski, *Autobiografia duchowa*, kol. 1155-1157; W *Notesie...* tego rodzaju analiza występuje w bardzo niewielkim stopniu, stąd przyjęta kwalifikacja gatunkowa.

NOTEBOOK... BY REV. TEODOR WIECZOREK SDB (1888-1957) - (PART I).
THE AUTHOR AND THE TEXT

Summary

Many saints have left behind journals of the soul, autobiographies or spiritual notes. The authors of this kind of writings can also be found among the Salesian Family, e.g.: blessed. Rev. B. Markiewicz, blessed A. da Costa, blessed Rev. J. Kowalski, blessed A. Marvelli and Rev. S. Mannucci. The *Notebook...*, authored by a Salesian missionary in China, Rev. Wieczorek, is an interesting example of such spiritual writings. This article is the first part of the study of the manuscript. It undertakes two topics: presentation of the author's biography (family environment, stages of formation) and presentation of the text (physical description, authorship, chronology, purpose and method of record keeping, internal structure, the history of the manuscript, subsequent editions and commentaries).

Keywords: Rev. Teodor Wieczorek, Notebook ... of Rev. Teodor Wieczorek, Salesian missions in China, Salesian spiritual notebooks and diaries

Nota o Autorze: ks. Piotr Szlufik SDB, mgr lic. W 2010 r. ukończył studia doktoranckie w UKSW (specjalność teologia duchowości). Od września 2012 jest spowiednikiem i wykładowcą w salezjańskim nowicjacie w Woźniakowie k. Kutna. Zainteresowania naukowe: św. Jan Bosko i duchowość salezjańska, historia Towarzystwa Salezjańskiego w Polsce, autobiografie, dzienniki oraz notatniki duchowe, pedagogika.

Słowa kluczowe: ks. Teodor Wieczorek, *Notes...* ks. Teodora Wieczorka, misje salezjańskie w Chinach, salezjańskie notatniki i dzienniki duchowe